పంజరం వదలని పక్షి

శ్యామలాంగి

అంజన టైము చూసింది, ఇంకా అయిదు పూర్తి కాలేదు. విసుగ్గా మొహం చిట్లించి 'అబ్బా, ఇంకా అయిదేనా' అనుకుంది.

ఆమెకు కాలం మహా భారంగా నడుస్తున్నట్లుగా వుంది. ఎనిమిది అవడానికి ఇంకెంత సేపు నిరీక్షించాలో?

"అక్కా... అక్కా" పంజరంలోని రామచిలుక ముద్దుగా పిలిలింది ఉలిక్కి పడినా అంతలోనే సర్దుకుని పంజరం దగ్గరకెళ్ళి నిల్చుంది అంజన.

చిలుక దిగులుగా చూసింది. రెక్కలు విదిలించుకుంది. ఓ సారి ఆ మూలనుంచి ఈ మూలకు గిరగిర తిరిగింది. తిరిగి యజమానురాల్ని చూస్తూ నిల్చుంది పంజరంలో.

"ఆకలివేస్తున్నదా? పండుఇవ్వనా?" అంజన అలమరలోంచి చక్కెరకేళి అరటిపండు తీసి దానికి అందించింది. కాని చిలుక దానివైపన్నా చూడలేదు. ఈసారి జామపండు అందించిందామె. ఓసారి ముక్కుతో దాన్ని పొడిచి వూరుకుంది చిలుక.

"నీకేం కావాలో నీకే తెలియదు నాలాగ, మనసులో అశాంతి తప్పించి." విసుక్కుంటూ పంజరం తలుపు మూసి, కిటికీ దగ్గరకెళ్ళి నిలబడింది అంజన రోడ్డుమీదకు చూస్తూ.

ఆ రోడ్డుమీద ఎంతమందో నడిచి వెళ్తున్నారు. వీళ్ళందరికీ తనలా అశాంతి లేదు కాబోలు ? ఎంత అదృష్టవంతులో! అంజన చూస్తుండగానే ఎదిరింటి డాబా లోంచి ఓ జంట ఇవతలకొచ్చింది. నవ్వు కుంటూ వెళ్ళే ఆ జంటను చూస్తున్న అంజనకు దుఃఖం ముంచుకొచ్చింది. "వాళ్ళెంత అదృష్టవంతులో, చక్కగా జంటగా ఎలా వెళ్తున్నారో సినిమాకో, షికారుకో" అనుకుంది మనసులో. వాళ్ళ పెళ్ళయి ఇంకా నెలన్నా కాలేదు. చెట్ట పట్టాలేసుకుని తిరుగుతున్నారు హాయిగా.

"నీవూ తిరగొచ్చుగా అలా. నీ పెళ్ళయి ఆర్నెల్లు అయ్యింది తెలుసా" మనసు లోతుల్లోంచి ఎవరో కవ్వించారలా.

"ఊ (అయ్యింది పెళ్ళి. ఆయనో జడపదార్థం. ఆ జడపదార్థంతో కాపురం చేయడానికి తీసుకురాబడింది తను. ఈ ఇంటికి ఇల్లాలు తను. అందంగా అలంకరించుకుని పంజరంలాంటి ఈ ఇంట్లో మ్రగ్గిపోవడానికే వచ్చింది తను. అంతే గాని ఓ ముద్దూ ముచ్చటా కూడానా తన భర్తకి. అయ్యోరాత" భర్త జడత్వాన్ని తల్చుకుంటూ నిట్టూర్చింది అంజన.

"అమ్మాయ్ ఇక్కడున్నావా ?" అంటూ వచ్చింది అత్తగారు 'ఇక్కడ ఇలా కిటికీదగ్గర నిలబడొద్దని నీ కెన్ని సార్లు చెప్పాను' అనే భావంతో చూస్తూ.

అత్తగార్ని చూసి ఖంగారుపడలేదు అంజన. 'ఇక్కడ నిల్చుంటే ఏం! నా అందం కరిగిపోతుందా, తరిగిపోతుందా' అన్నట్లు పొగరుగా నిర్లక్ష్యంగా చూసింది అత్తగారివైపు. కోడలు ప్రదర్శించే నిర్లక్ష్యానికి, దిమ్మరపోయింది అత్తగారు. అందానికి తగినట్లు 'వినయ విధేయతలు లేవు తన కోడల్లో. నిదానంగా దార్లో పెట్టాలి మరి. ఇంకాచిన్నతనం పోలేదు. అందుకే ఆ పెంకితనం' అని సమాధాన పడింది.

"చూడమ్మా" గొంతు మృదువుగా, సౌమ్యతగా పలికింది "ఈ వీధి మంచిదే కాని ఈ వీధిలో వుంటున్న జులపాల వెధవలు ఏమంత మంచివాళ్ళు కాదు. ఉద్యోగం సద్యోగం లేని సోమరి వెధవలు అందమైన ఆడపిల్ల ఏ ఇంట్లో కనిపిస్తుందా అని ఫోజులు కొట్టూ తిరుగుతుంటారు. ఆ రౌడీ వెధవల దృష్టి నీ మీద ఎక్కడ పడ్తుందో అని నా భయం" అందామె కోడలి అందాన్ని మనసులో మెచ్చుకుంటూ. ఈ అందం చూసే కాణీ కట్నం కోరకుండా కొడుక్కి పెళ్ళి చేసింది. రెండో పెళ్ళి అని పేరేగాని తన కొడుక్కి ఏమంత వయసు ముదిరి పోయింది. అసలు ఆ వయసుకి కొంద

రింకా పెళ్ళి చేసుకోవడం లేదుకదా. ఎంతమంది తిరిగారు తనచుట్టూతా కోరి కట్నం ఇస్తామన్నారు, సారె చీరెలు ఘనంగా ముట్టజెప్తామన్నారు కాని తను మొగ్గితేకదూ వున్న సంపద చాలు, పిల్ల దీపంలా తిరగాలి నట్టింట అను కుంది. అలాంటి కోడలినే సంపాదిం చింది చివరకు.

"ఫేక్టరీ పనికిపోయే పిల్లనెలా చేసుకో నమ్మా. మన అంతస్థుకి ఆ పిల్ల తూగ లేదమ్మా" అని కొడుకు అడ్డుచెప్ప బోయాడు. కాని తనే పట్టుబట్టింది'మనిషి పుట్టూ సంపద పట్టుకురాడు. చస్తూ తీసుకుపోడు. ఈ భూమ్మీద ఉన్నన్ని రోజులేను ఏది అనుభవించినాను. తామరపువ్వు బురదలోనే పుట్టుంది. అలా అని దాని అందం, ఆకర్షణా పోయాయా? నాలుగురోజులు మన ఇంట్లో వుందంటే గొప్పవారి ఇంటి ఇల్లాలుగానే మారిపోతుంది. నేను మారు స్తాను కదా అలాగ' అని పట్టుబట్టి జరి పించింది పెళ్ళి.ఆవిడకు అందమైన కోడ లిని చూస్తే గర్వం, తృప్తీను.

అత్తగారి మాటలకు ఎలాంటి సమా ధానమూ చెప్పలేదు అంజన. మెదల కుండా చూడసాగింది. "మల్లెపూల పొట్లం, ఏవో పుస్తకాలు పంపించాడు అబ్బాయి. రేడియోబల్లమీద పెట్టాను. పూలు దండగుచ్చి పెట్టుకోలేక పోయావా?"

"కాస్సేపాగి పెట్టుకుంటాను."

వంటఇల్లు గుర్తుకొచ్చి లోపలికి వెళ్ళి పోయిం దత్తగారు.

గుండెలనిండా గాలి పీల్చుకుంది అంజన.

ఖరీదుగల చీర కట్టుకుని, నగలు పెట్టుకుని, తలలో పూలు సింగారించు కుని కూర్చోవాలి తను. ఎప్పుడో అర్థ రాత్రి దాటాక తాగినమైకంతో తూలు కుంటూ వస్తాడు భర్త. వచ్చి రావడం తోనే మంచంమీద పడి గొడ్డులా నిద్ర పోతాడు. ఆ పాటిదానికి ఈ అలంకరణ అంతా దేనికో? 'బహుశా తన భార్య అందం నలుగురూ చూసి మెచ్చుకోవా లని కాబోలు వెగటుగా నవ్వుకుందామె."

రోడ్డుమీద ఎవరో అబ్బాయి పాడు కుంటూ వెళ్తున్నాడు "ఎందుకే నీకింత తొందరా" అంటూ.

"ఇక కొన్ని గంటలే నీకీ పంజరపు బాధ. ఆ తర్వాత హాయిగా స్వేచ్ఛగా ఎగిరిపోతావు" వేగిరపడే మనసుని ఓదార్చు కుందలా. రేడియోకవర్లో దాచిన ఉత్తరం తీసి మళ్ళీ చదువుకుంది. ఆ ఉత్తరం నరహరిరాశాడు. అది ఉదయం తనకి ఇచ్చారెవరో. అసలు నరహరి ఆ ఊరు వస్తాడని, అంత ధైర్యంగా తనకి ఉత్తరం రాస్తాడని, తను కలలో కూడా ఊహించలేదు.

"ఎనిమిదిగంటలకు స్టేషన్‌కి రావాలి, నీకోసం ఎదురుచూస్తూ వుంటాను. మన

స్నేహం శాశ్వతం కావాలనుకుంటే తప్పనిసరిగా వస్తావు. నీకోసం ఎదురు చూస్తూ వుంటాను. వస్తావుకదూ'' అని రాశాడు నరహరి.

అతన్ని చూసి ఆర్నెల్లు అయ్యింది. అసలు దేవుడు చిన్నచూపు చూడకబట్టి గాని లేకపోతే నరహరీ, తనూ భార్యా భర్తలయ్యేవాళ్ళు. నరహరి ఎంతబాగుంటాడు.

ఆ రోజులు జ్ఞాపకం రాసాగాయి అంజనకు.

తను ఆ వీధిలో పిల్లల్తో కలిసి ఫ్యాక్టరీ పనికి వెళ్ళేది. కూలీలమీద మేస్త్రీ నరహరి. అక్కడే ఇద్దరికీ పరిచయం అయ్యింది. పరిచయం ప్రేమగా మారింది. ఒకర్నొకరు చూడందే ఉండలేని స్థితికి వచ్చారు. పెద్దవాళ్ళతో చెప్పి పెళ్ళిచేసుకోవాలని కలలు కన్నారు. కాని తన నుదుటిరాత మరోలా వుంది.

ఆ రోజు అంజన వచ్చేస్తుంటే నరహరి ఆపి "మీ ఇంటికి మా తాతయ్యను పంపిస్తున్నాను" అన్నాడు. ఎందుకో తెలిసినా తెలియనట్లే "ఎందుకేఁవిటి" అని ఎదురుప్రశ్న వేసింది అంజన.

"ఇందుకు" అంటూ అటూ ఇటూ చూసి అంజనచేతిని పట్టుకుని గుండె మీద అదుముకున్నాడు నరహరి. ఆ మాటకి కోలెడంత సిగ్గుపడింది అంజన. మరక్కడ ఆగలేకపోయింది. ఎవరో తరుఁవుతున్నట్లు ఇంటిముఖం పట్టింది.

ఎప్పుడూరాని మేనమామ గుమ్మంలో ఎదురొచ్చాడు. ఉత్సాహంతో ఉరుక్కుంటూ వచ్చి మేనకోడలిని చూసి నవ్వుతూ" మన అంజన చాల పెరిగిపోయిందే" అన్నాడు.

పెరక్క నీలా పొట్టిగా వుండమంటావా" పెంకిగా అంది అంజన.

"ఊఁ మాటలు కూడా నేర్చింది" అన్నాడతను మాడ్చుకున్న మొహంతో.

"తప్పు. ఏఁవిటామాటలు''కూతుర్ని మందలిస్తూ వచ్చింది, తల్లి లోపల్నించి.

"నీ కూతురు అదృష్టవంతురాలేనే అక్కయ్యా"

"తన అదృష్టం సంగతి మావయ్య క్కూడా తెలిసిపోయిందా."

నరహరి వాళ్ళ తాతయ్యను ఇవ్వాళే పంపించాడు కాబోలు. అందుకే అమ్మ అంత సంతోషంగా కనిపిస్తున్నది! అంజన బుగ్గల్లో మందారాలు పూయగా, తల్లివైపు, మేనమామవైపు చూసింది కొత్త పెళ్ళికూతురిలా.

"అలా చూస్తావేమే ముద్దూ! నీకు మొగుణ్ణి తెచ్చినందుకు నాకేం బహుమతి ఇస్తావో చూస్తాగా."

"జీవితాంతం నీకు రుణపడి వుంటుందిరా తమ్ముడూ" అంది సూరమ్మ తమ్ముడివైపు అభిమానంగా చూస్తూ.

"అక్కయ్యా! దీని అత్తారిల్లు ఎంత పెద్దదనుకున్నావూ... గదిగదికీ అద్దాల బీరువాలు, కుర్చీలు, బల్లలు, ఒకటేఁవిటి

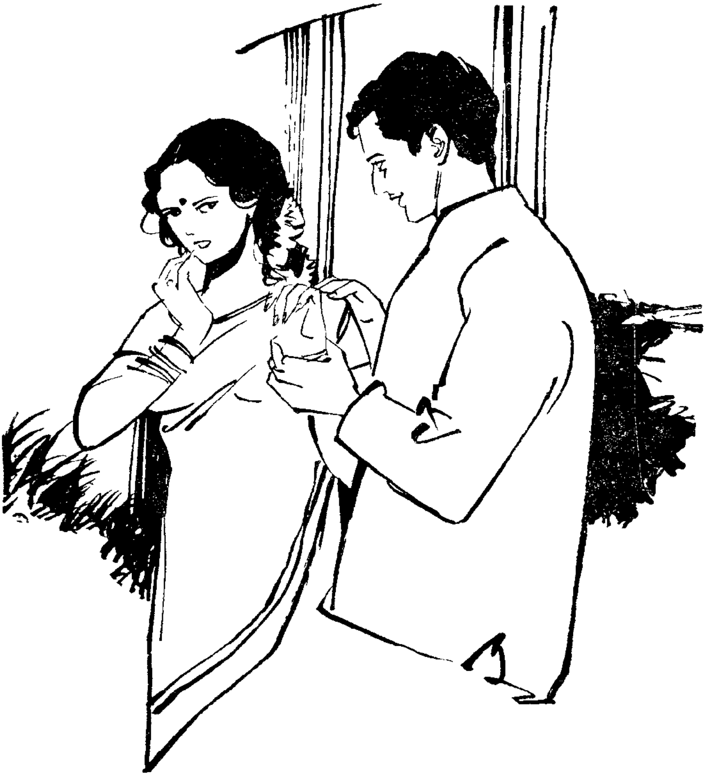

ఇల్లు దేవేంద్ర భవనంలా వుంటుందంటే నమ్మ.

వింటున్న అంజన ఉలిక్కిపడింది. నరహరికి అంత పెద్ద ఇల్లు వుందా? వుంటే ఇంతచిన్నపనికి ఎందుకు కుదురుతాడు. ఆమె వూహాలు అలా సాగుతున్నాయి.

"అంత గొప్పవాళ్ళకి మనపిల్ల నచ్చుద్దో లేదోరా" సూరమ్మ అనుమానం.

"ఎందుకునచ్చదూ, మహాచక్కగా నచ్చుతుంది, నువ్వే చూస్తావుగా మన అంజన అదృష్టం ఎంతటిదో."

"ఏమో అంతా నీదేభారం" అందామె, కూతురి తల నిమురుతూ.

వాళ్ళిద్దరి మాటలు అంజనకు అంతు చిక్కడంలేదు. గుండెలో గుబులు, ఆదుర్దా, ఆందోళన.

కిష్టమ్మ వెళ్తూ అక్కగార్ని మరోసారి హెచ్చరించాడు. "నీకేంభయమక్కర్లేదే అక్కయ్యా. నేను దగ్గరుండి అన్నీ సవ్యంగా జరిపిస్తాను కదా" అని.

"మావయ్య అంటున్నాదేవిటే?" ఏమీ తెలియనట్లే అడిగింది తల్లిని.

"రామాయణమంతా విని, రాముడికి

సీత ఏమౌతుందని' ప్రశ్నించాడట నీలాంటి పిచ్చి మొద్దు ఒకడు. అలావుంది నీ ప్రశ్న. మామయ్య నీ కో సంబంధం కుదుర్చుకొచ్చాడు తెలుసా. వాళ్ళు బాగా ఉన్నవాళ్ళేనట. కట్నం కాణీ పుచ్చుకో రట. ఒక్కడే కొడుకట. ఉభయ ఖర్చులూ వాళ్ళవేనట. వాళ్ళకి పిల్ల అందంగా, సంప్రదాయ కుటుంబం లోంచి వచ్చిన పిల్లయితే చాలట. ఇదంతా నీ అదృష్టమేను. లేకపోతే ఎంతో గొప్పవాళ్ళకుగాను లభించని సంబంధం మనబోటి పేదవాళ్ళను వెతు క్కుంటూ వస్తున్నదంటె అదంతా మామయ్య నిర్వాకమేను" తీగలాగితే డొంకంతా కదుపుతుందామె. "నీ కాబోయే అత్తగారు రేపు వస్తుందట. నిన్ను చూసుకుని నచ్చితే ముహూర్తం కూడా పెట్టుకెళ్తుందట."

ఆ మాట వింటూనే నిర్విణ్ణురాల య్యింది అంజన. తనకు పెళ్ళిచూపులా? అందులోనూ వేరొకరితోనా? అసంభవం.

"ఈ పెళ్ళిజరగడానికి వీల్లేదు" గట్టిగా అరిచి చెప్పాలనుకుంది అంజన. "నేనూ, నరహరీ ప్రేమించుకున్నాము. అతన్ని తప్పించి మరెవర్నీ చేసుకోను. చేస్తే నూతిలో దూకి చస్తాను" అనాలనుకుంది. కాని ఆ మాటలు అనడానికి ధైర్యం చాల్లేదు. ఎంతయినా తను ఆడపిల్ల, అంత పబ్లిగ్గా తన ప్రేమ, పెళ్ళిగురించి ఎలా చెప్పుకుంటుంది? మనసులో ఏడ్చు కుంటూ అలాగే నిలబడిపోయింది.

ఆ మర్నాడు వరుడి తల్లి రావడం, ఆమెకు అంజన బాగానచ్చడం, వెంటనే ముహూర్తాలు పెట్టుకోవడం, పెళ్ళిగుళ్ళ్ళో జరిగిపోవడం, వారం తిరక్కుండా అత్తారింటికి వెళ్ళిపోవడం అన్నీ చకచకా జరిగిపోయాయి.

కాస్త ముదరవయసులోవున్న అల్లు డిని చూసి మొదట్లో మూలిగినా, అల్లుని వెనకాలవున్న ఆస్థి అంతస్థూచూసి, వాళ్ల పిల్లకు పెట్టిన నగలు, బట్టలు చూసి సంతృప్తిపడిన సూరమ్మ. నలభై ఏళ్ళు ఓ వయసేమిటి. అసలు పెళ్లాడే వయ సంటే ఇదేను, అని సమాధానపడింది.

తనకంటె రెండు రెట్లు పెద్ద వయ సులోవున్న భర్తనుచూసి అంజనే మొహం ముడుచ్చుకుంది బాధగా. నరహరి ఎంత బాగుంటాడు అనుకోబోయి ఛ...నాకు పెళ్ళయిపోయింది. పరాయి మగాడిని తల్చుకోవడం మహాపాపం అని మనసులోనే రెండుచెంపలూ వాయించు కుంది. ఇష్టంవున్నా లేకపోయినా ఈ భర్తతో జీవితాంతమూ గడపాలి తను. అందుకు తగిన ఆత్మస్థైర్యం ఇయ్యి ప్రభూ' అని దణ్ణం పెట్టుకుంది. అత్త వారింట్లోకాలుపెట్టిన అంజనకుమరికొన్ని రహస్యాలుతెలిసాయి. తనభర్తకురెండో పెళ్ళి అని, ఆ మొదటిభార్య ఇంకా బ్రతికే వుందని, ఆమెకూ, భర్తకూ

మనసులు కలవక కోర్టుద్వారా విడిపోయారని, ఆమె మరో భర్తతో సుఖంగానే వుందని, తన వంశ వృద్ధికోసమే భర్త మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకున్నాడని. అత్తగారు ఈ కోడలిని అందరికీ చూపెట్టి 'మా కోడలు నిజంగా బంగారుబొమ్మ సుమండి' అన్నట్లు మురిసిపోయింది. ఆ మర్నాడు అంజన గుమ్మంలో నిల్చుని వుంటే 'అయినింటిపిల్ల అలా తలవాకిట నిలబడకూడదు' అని ఆంక్ష పెట్టింది.

రాత్రి బాగా తాగివచ్చిన భర్తనుచూసి అసహ్యించుకుంది. అంజనకు తాగుబోతులన్నా, జూదరులన్నా, వ్యభిచారులన్నా పరమఅసహ్యం వాళ్ళనుచాలా ఏవగించుకుంటుంది. కాని తన భర్తే తాగివచ్చాడిప్పుడు. ఆ భర్తను చూస్తుంటే తనమీద తనకే జాలి, దుఃఖం. అందరూ తన అదృష్టం గురించి చెప్పుకుంటున్నారు, 'పూటకు ఠికానాలేని పిల్ల తంతే బూర్లె గంపలో పడినట్లు ధనవంతుల కోడలయ్యింది. అటువంటి అదృష్టం అందరికీ దొరకవద్దా. ఏ జన్మలోనో చేసిన పుణ్యం కొద్దీ ఈ జన్మలో అటువంటి అదృష్టం లభించింది' అంటూ. వాళ్ళంతా మెచ్చుకునే అదృష్టం ఇదేనా? 'తాగుబోతయిన భర్త, నాలుగ్గోడల మధ్యా మగ్గిపోయే పంజరపు బ్రతుకు. వట్టి పంజరం కాదు. ఇది బంగారు పంజరం' గతాన్ని తల్చుకుంటూ బరువుగా నిట్టూర్చిందామె.

ఆమె ఏకాగ్రతను చెదరగొట్టూ చిలుక మళ్ళా పిల్చింది ''అక్కా... అక్కా'' అని. దాన్నిచూస్తుంటే అకారణం

గానే కోపం ముంచుకొస్తున్నది అంజ
నకు. "నీ కి చెర ఎందుకు?" పంజరం
తలుపు తీసేసి వెళ్ళి మంచంమీద
కూర్చుందామె. చాపిన చేతికి ఏదో
పుస్తకం దొరికింది ఇంకోగంట కాలం
గడవాలి, తర్వాత తనకి పంజరం
బ్రతుకు దూరమైపోతుంది.

పుస్తకం పేజీలు తిరగవేసింది,'కాలు
జారింది' అనే కథ చదవసాగింది.
మధ్యాహ్నం ఆ కథని కొద్దిగా చదివి,
విసుగుపుట్టి వదిలేసింది. అదే కథని
పూర్తిచేయాలనుకుంది. 'కొత్తగా పెళ్ళ
యిన దంపతులు తిరుపతి వెళ్తారు.
దేవుడి దర్శనమై తిరుగు ప్రయాణంలో
కాలినడకను దిగి వస్తుంటారు. దారిలో
ఓ బిచ్చగత్తె కనిపిస్తుంది. ఆ మనిషి
వంటినిండా పుళ్ళు, వాటిమీద ఈగలు
ఝుమ్మంటూ ముసురుతుంటాయి. ఆఈగ
లను తోలుకునే శక్తికూడా వుండదు ఆ
మనిషికి. రోగంతో, ఆకలితో సొమ్మ
సిలినట్లు పడివుంటుంది. ఆ మనిషిని
చూసి జాలితో డబ్బు ఇవ్వడానికి దగ్గ
రగా వెళ్ళిన యువతి తృళ్ళిపడుతుంది.
ఆ మనిషిని పంతులుగారి భార్యగా
గుర్తించి ఏవగింపుతో మొహం తిప్పుకుని
ఇవతల కొచ్చేస్తుంది.

"ఆ మనిషి నీకు తెలుసా?" అని
అడుగుతాడు భర్త.

"ఆఁ తెలుసు. మాపక్కింటి పంతులు
గారి భార్య" అంటుందామె ఆర్ద్రమైన
స్వరంతో.

"మరిక్కడ..." సందేహంతో ఆగి
పోతాడు భర్త.

"కాలుజారిన మనిషికి చివరగా
ప్రాప్తించే స్థితి ఇదేకదా అంటుందామె.
భార్య మాటల్లోనిశ్లేష గ్రహించలే దా
భర్త. "అంటే" అన్నాడు.

మా పక్కింటి పంతులుగారు మొదటి
భార్య పోతే మళ్ళీ పెళ్ళిచేసుకున్నారు.
ఆమెకు ఇద్దరు పిల్లలు పుట్టాక ఒక కాలేజీ
స్టూడెంటుతో లేచిపోయింది. అక్కడ
నుంచి ఇంకెన్ని చేతులు మారి ఇంకెన్ని
బాధలుపడో చివరకు బిచ్చగత్తెగా తిరు
పతి కొండని ఆశ్రయించుకొన్నది. భార్య
లేచిపోయిన అవమానంతో భర్త ఆత్మ
హత్య చేసుకుంటే లేచిపోయినదాని
సంతానం అనే ముద్రతో అవమానంతో
ఈమె పిల్లలు అక్కడ అడుగడుక్కీ
బాధపడుతూ పంచలపాలై బ్రతుకు
తున్నారు. ఇక్కడ ఈవిడ స్థితి ఇదీ.
చూసారా తొందరపాటుతో, మోహో
ద్రేకంతో ముందూ వెనుకా ఆలోచించ
కుండా ఈమె వేసిన తప్పటడుగు
ఎందరిని బాధపెట్టిందో? పోనీ తనకైనా
సుఖం లభించిందా అంటే అదీ లేదు.
కుక్కలు చించిన విస్తరిలా అయిపోయిం
దామె బ్రతుకు. ఛీ ఇటువంటివారిని
కంటితో చూస్తేనే పాపం. పదండి
పోదాం" అంటూ భర్తచేయి పట్టుకుని
ముందుకి లాక్కుపోతుందామె.

అంతా విన్న ఆ బిచ్చకత్తె కూడా మొహంమీద చెంగేసుకుని రోధిస్తూ వుండిపోయింది, "కాలుజారిన ఆడదాని గతి ఇంతే తల్లీ" అనుకుంటూ.

కథ పూర్తిచేసిన అంజన ఆలోచన్లో పడింది. 'ఇప్పుడు నాతో వచ్చేయి' అని పిలిచిన నరహరి తనని జీవిత పర్యాంతం ఆదరిస్తాడా? లేక మోజు తీరగానే వది లేస్తాడా? అలా వదిలేస్తే ఈ కథలోని బిచ్చకత్తెలాగానే తన బ్రతుకూ మారి పోతుంది. అప్పుడు తనవైపు ఎవరూ కన్నెత్తి చూడరు. నేను కూడా పంతులు గారి భార్యలా తప్పటడుగు వేయబోతు న్నానా?" తనని తను ప్రశ్నించుకుంది పిచ్చిగా. 'ముమ్మాటికీ తప్పటడుగేను' అంది అంతరాత్మ.

"ఇక్కడ, ఈ నాలుగ్గోడల మధ్యా, భార్యగా నీకు వుండే రక్షణ, గౌరవం, అక్కడ లభించవు. ఎందరి వాంఛలకో బలైపోతావు. నిన్ను నీవు నాశనం చేసు కోవాలంటే వెళ్ళు. ఇక్కడ నీకొచ్చిన లోటేమిటి? కోరిన చీరలు, కోరిన నగలు, కడుపునిండా తిండి, భర్తా, అత్తగారి ఆదరణా, అభిమానం గృహిణిగా నీకు లభించే మన్నన, మర్యాదా ఇవి చాలవా? ఆడదాని కింతకంటే కావాల్సిం దేమిటి? యవ్వనోద్రేకం, మోహం, పాలపొంగు లాంటిది, పొంగిన పాలు, పొయ్యిపా లౌతాయి, నా మాట విని ఆగిపో..." హితబోధ చేసింది జ్ఞానం.

అంజన ఎటూ తేల్చుకోలేనట్లు గదంతా తిరిగింది, మతిపోయినదానిలా. ఆమె దృష్టి పంజరంమీద పడింది. పజరంలోని చిలుక 'స్వేచ్ఛ లభించింది కదా అని ఎగిరిపోయే వుంటుంది' అను కుందామె. కాని ఆమె ఊహించినట్లుగా చిలుక ఎగిరిపోలేదు. పంజరపు బ్రతుక్కి అలవాటుపడిన పక్షి ఎక్కడికీ పోలేదనే సత్యాన్ని చాటుతూ చిలుక దానిలోనే కూర్చునివుంది బుద్ధిగా.

'నేను వెళ్ళను, వెళ్ళను, ఈ ఇంటిని, గృహిణిత్వాన్ని వదులుకుని నేను ఎక్క డికీ పోలేను. ఈ పంజరంలోనే ఆనం దాన్ని వెతుక్కుంటాను' అనుకుంది. అలా అనుకున్నాక నరహరి రాసిన ఉత్తరం తీసి అగ్గిపుల్లగీసి అంటిస్తుండగా అత్తగారొచ్చింది, "ఏమిటమ్మా కాలు స్తున్నావు?" అంటూ. "ఈ కాగితాన్ని చెదపురుగులు పట్టాయి అత్తయ్యా. అందుకే అగ్గిపుల్లగీసి అంటించాను"అంది అంజన.

"మంచిపని చేసావు. రాభోంచేద్దాము. అబ్బాయి ఎప్పటి కొస్తాడో" అంది. "పదండి, వస్తున్నా!" నిశ్చింతగా ఆమె ననుసరించింది అంజన.